

Opisywanie średniowiecznego rękopisu

jest przedsięwzięciem naukowym,
do którego realizacji niezbędne jest opanowanie
warsztatu źródłoznawczego, łączącego kilka dyscyplin naukowych.
W zależności od ośrodków (naukowców katalogujących rękopisy)
przyjęte zostały różne zasady opisu.

Celem panelu jest określenie podobieństw i różnic ujęcia katalogowego
ze strony historyków, filologów, historyków sztuki, muzykologów,
tegmentologów i konserwatorów,
a także skonfrontowanie tradycyjnego modelu
opisu katalogowego z erą Internetu.

Przedmiotem dyskusji będą zagadnienia związane nie tylko
z formularzem opisu rękopisu, ale także językiem opisu kodykologicznego
(budowa rękopisu, oprawa, pismo, zdobnictwo).

Planowanym efektem będzie próba ujęcia całościowego
(formularz „idealny”) i określenie wspólnych elementów
opisu katalogowego.

11.45–13.30 i 14.30–16.30

Jerzy Kaliszuk (Instytut Historii Nauki PAN w Warszawie)
Historyczne ujęcie katalogowania rękopisów

Sławomir Szyller (Instytut Historii Nauki PAN w Warszawie)
Opis rękopisu w zależności od jego zawartości

Wojciech Mrozowicz (Instytut Historyczny Uniwersytetu
Wrocławskiego) Morfologia rękopisu średniowiecznego

Arkadiusz Wagner (Instytut Badań Informatyki i Komunikacji
UMK w Toruniu) Oprawa jako integralny element kodeksu
rękopiśmiennego

Dyskusja do 13.30
Przerwa obiadowa do 14.30

Agnieszka Fabiańska (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie /
Instytut Historii Nauki PAN w Warszawie) Internetowe katalogi
oraz inwentarze rękopisów średniowiecznych: bazy danych
i biblioteki cyfrowe

Irina Chachulska (Instytut Sztuki PAN w Warszawie) *Plainchant
sources in Poland – Cantus Planus in Polonia*. Możliwości badań
repertuaru chorałowego z użyciem bazy Cantus

Mateusz Marszałkowski (Instytut Historii Nauki PAN
w Warszawie / Wydział Sztuk Pięknych UMK w Toruniu)
Opis dekoracji – o potrzebie rozbudowanej analizy warstwy
artystycznej rękopisu

Karolina Figaszewska, Paulina Pludra-Żuk (Instytut Historii Nauki
PAN w Warszawie) Problematyka opisu fragmentów
rękopiśmiennych

Dyskusja do 16.30

Podsumowanie i zamknięcie obrad
16.30

MIEJSCE OBRAD

Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu
ul. Gagarina 13
Sala audytoryjna (parter)

Komitet naukowy

Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu:
dr Krzysztof Nierzwicki
dr Marta Czyżak

Wydział Sztuk Pięknych UMK:
dr hab. Monika Jakubek-Raczkowska, prof. UMK
dr Jolanta Czuczko

Sekretarz konferencji
Mateusz Marszałkowski

TEXTUS ET PICTURA III

Średniowieczny
kodeks rękopiśmienny
jako przedmiot studiów
interdyscyplinarnych

Ogólnopolska konferencja naukowa
zorganizowana
przez Bibliotekę Uniwersytecką
oraz Wydział Sztuk Pięknych
UMK w Toruniu

TORUŃ
12-13 grudnia 2019

Rozpoczęcie konferencji
9.30

Powitania:
Krzysztof Nierzwicki, Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu
Elżbieta Basiul, Dziekan Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu
Wprowadzenie do przedmiotu i struktury obrad:
Monika Jakubek-Raczkowska

Blok I: TEXTUS

Kodeks rękopiśmienny w uzusie liturgicznym
prowadzenie: **Michał Woźniak**

10.00–10.20

ks. Michał Sołomieniuk (Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie)
Co łączy ewangelistarzy z grupy kodeksów spokrewnionych ze Złotym Kodeksem Gnieźnieńskim z *Missale plenarium* z Gniezna? Próba porównawczej analizy liturgioznawczej

10.20–10.40

Paweł Figurski (Instytut Historii PAN w Warszawie)
Między historycznymi mitami a opisem źródła. Sakramentarz Tyniecki i problemy związane z jego średniowieczną proveniencją

10.40–11.00

ks. Szymon Tracz (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie)
Novum passionale de sanctis z połowy XIV w. – włoski czy polski świadek liturgii w katedrze krakowskiej?

Dyskusja do 11.30
Przerwa do 11.45

Blok II: LIBER ET PICTURA

Kodeksy rękopiśmienne i ich dekoracje
prowadzenie: **Arkadiusz Wagner**

11.45–12.05

Jerzy Pysiak (Instytut Historii Uniwersytetu Warszawskiego)
Rękopis Żywota świętego Karola Wielkiego, Biblioteka Narodowa, sygn. II 12 511

12.05–12.25

Paweł Mateusz Modrzyński (Wydział Nauk Historycznych UMK w Toruniu) Iluminacje w kodeksach dawnego prawa niemieckiego (XIII–XVI w.) Funkcje i znaczenia symboliczne

12.25–12.45

Alicja Szulc (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu)
Libri Sancte Marie Virginis in Paradiso. Kodeksy cysterskie z Paradyża w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu (Rkp. 1730, Rkp. 1737, Rkp. 1753)

12.45–13.05

Krisztina Rábai (University of Szeged, Faculty of Arts, Department of Auxiliary Historical Sciences) Books in the court of Prince Sigismund Jagiellon

Dyskusja do 13.35
Przerwa obiadowa do 14.30

Blok III: PICTURA

Kodeks jako nośnik obrazu
prowadzenie: **Juliusz Raczkowski**

14.30–14.50

Łukasz Krzyszczyk (Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu)
Lamia w średniowiecznych encyklopediach

14.50–15.10

Justyna Słowik (Kraków)
Bizantyńskie rękopisy w zbiorach bibliotek krakowskich na tle tzw. rodziny 2400

15.10–15.30

Justyna Łuczyńska-Bystrowska (Instytut Historii Sztuki UJ w Krakowie) *Vita activa et contemplativa* – ikonografia miniatur w neapolitańskim brewiarzu w Bibliotece XX. Czartoryskich w Krakowie (sygn. Ms. Czart. 1211 IV)

15.30–15.40

Bożena Grabowska (Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Delegatura w Gorzowie Wlkp.) Związki malarstwa ściennego z iluminacjami na przykładzie renesansowej polichromii kościoła w Międzyrzeczu (komunikat)

Dyskusja 16.00–16.30
Przerwa do 16.45

Blok IV: MUSICA

Średniowieczne księgi muzyczne
prowadzenie: **Wojciech Mrozowicz**

16.45–17.05

Irina Chachulska (Instytut Sztuki PAN w Warszawie) Podstawowe cechy notacji muzycznej w śląskich rękopisach cysterskich

17.05–17.25

Dominika Grabiec (Instytut Sztuki PAN w Warszawie)
Późnośredniowieczny sekwencjarz dominikański (sygn. 5L) ze zbiorów Archiwum Polskiej Prowincji oo. Dominikanów w Krakowie

17.25–17.45

Piotr Ziółkowski (Instytut Sztuki PAN w Warszawie)
Rękopisy liturgiczne krzyżackiej proveniencji jako źródła muzyczne: problemy i perspektywy badawcze

17.45–18.00

Monika Jakubek-Raczkowska, Juliusz Raczkowski (Wydział Sztuk Pięknych UMK w Toruniu), XV-wieczny graduał ze zbiorów Muzeum Diecezjalnego w Toruniu – wstępne rozpoznanie zabytkoznawcze

Dyskusja do 18.30
Przerwa do 18.45

WYKŁAD WIECZORNY: LIBER

18.45–19.45

Jerzy Kaliszuk (Instytut Historii Nauki PAN w Warszawie),
Książka jako komunikat w europejskim średniowieczu
Wprowadzenie: **Marta Czyżak**

Blok V: TRADITIO

Kodeks rękopiśmienny jako obiekt cyfrowy
prowadzenie: **Krzysztof Nierzwicki**

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Prezentacja projektu

realizowanego przez Bibliotekę Uniwersytecką w Toruniu:
„Ucyfrowienie zasobów akademickich regionu kujawsko-pomorskiego dla potrzeb nauki i dydaktyki całego kraju”

współfinansowanego ze środków
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego – Polska Cyfrowa

9.30–9.50

Karolina Zawada (Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu)

Ucyfrowienie zasobów akademickich regionu kujawsko-pomorskiego dla potrzeb nauki i dydaktyki całego kraju

9.50–10.10

Marta Czyżak (Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu)
Rękopisy średniowieczne Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu dostępne on-line. O pożytkach z ksiąg cyfrowych

10.10–10.30

Lidia Bannach-Szewczyk, Barbara Wojdyła (Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu) Stan zachowania i przygotowanie konserwatorskie przed procesem digitalizacji średniowiecznych rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej UMK w Toruniu

10.30–10.50

Dominik Piotrowski, Marta Czyżak (Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu) Upowszechnianie kolekcji rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu za pomocą otwartego oprogramowania Omeka S na przykładzie wystawy „O pożytkach z ksiąg cyfrowych”

Dyskusja do 11.20
Przerwa do 11.45

Blok VI: DESCRIPTIO

Jak opisywać rękopisy średniowieczne?
prowadzenie: **Jacek Soszyński**

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Panel dyskusyjny zorganizowany
przez Instytut Historii Nauki im. A. i L. Birkenmajerów
Polskiej Akademii Nauk w Warszawie – zespół projektu:
„Inwentarz dziedzictwa narodowego w zakresie rękopisów średniowiecznych” / „Manuscripta.pl”
realizowanego w ramach
Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki